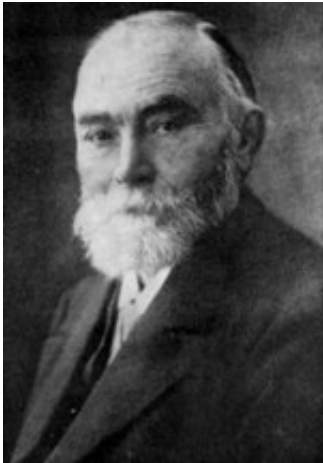

Freges skrifter til norsk

//]]]]>]]>

Et utvalg av Gottlob Freges skrifter er under utgivelse (Kilde: Wikimedia Commons)

BOKNYTT: Et utvalg av Gottlob Freges skrifter er under utgivelse – i det som vil bli det

første norskspråklige presentasjonen av filosofen som omtales som «den analytiske filosofiens far». – Det er ikke er mulig å fullt ut forstå mye av dagens filosofiske forskning uten kjennskap til Freges tenkning, mener Einar Duenger Bøhn, som står ansvarlig for utgivelsen.

Postdokstipendiat ved Etikkprogrammet ved Universitetet i Oslo, Einar Duenger Bøhn, har i samarbeid med Øystein Skar fått sin bok *Gottlob Frege: utvalgte skrifter* antatt på Pax forlag. Boken, som er redigert av Bøhn og oversatt av Skar, vil bli utgitt i 2012.

Den analytiske filosofiens far

Friedrich Ludwig Gottlob Frege (1848–1925), som virket ved Universitetet i Jena, anses som en av grunnleggerne av den moderne logikken og den analytiske filosofien med sine skrifter innenfor språkfilosofi, metafysikk og matematikk.

– Jeg liker å tenke på Frege i forhold til dagens filosofi som man tenker på Charles Darwin i forhold til dagens biologi, forteller Duenger Bøhn.

Han mener hver av dem sto for et paradigmeskifte innenfor sitt fag.

– Frege er i dag, akkurat som Darwin, ikke til å komme utenom hvis man ønsker å bedrive seriøst arbeid innenfor faget. Men i motsetning til Darwin, leses Freges originaltekster fortsatt med stor faglig og ikke bare historisk, interesse. Frege er jo også, i likhet med Darwin, en fantastisk skribent og en glede å lese.

Stor innflytelse

//]]]]>]]>

– Frege bør være obligatorisk lesning for alle studenter som skal introduseres til moderne filosofi, mener Einar Duenger Bøhn, som står ansvarlig for den kommende utgivelsen (Kilde: UiO)

Duenger Bøhn fremhever at Frege kan sees som en hovedinspirator til både Bertrand Russell og Ludwig Wittgenstein, og at han tidlig fikk en stor indirekte innflytelse gjennom de to filosofene.

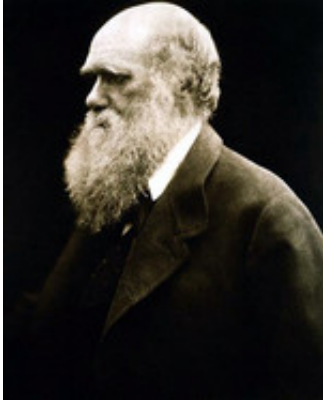
– Det er interessant å merke seg at Frege er den eneste som Wittgenstein refererer til i sin [Tractatus](#), en bok som faktisk kan leses som et direkte svar til Freges tekster. Frege inspirerte også i sin tid blant annet Frank Ramsey og Rudolf Carnap, og til og med Edmund Husserl. Også disse kan sees som pådrivere for Freges indirekte innflytelse.

Det er også verdt å merke seg at Frege enkelte steder leses som et svar til Kant, en filosof Frege satte veldig høyt. Gitt den store interessen for Kant i Norge i dag, bør også Frege på norsk være av stor interesse, tror Duenger Bøhn.

– I senere tid har Frege fått mer direkte innflytelse, spesielt innenfor blant annet språkfilosofi, filosofisk logikk og matematikkens filosofi. Men dette er noe han ikke fikk oppleve selv i sin levetid. Frege døde relativt ukjent.

Bredt utvalg

Utvalget av tekster i den kommende utgivelsen er gjort med bredt perspektiv.

//]]]]>]]>

I likhet med Charles Darwin (bildet) står Frege for et irreversibelt paradigmeskifte innenfor sitt fag, sier Einar Duenger Bøhn. (Kilde: Wikimedia commons)

– Jeg har valgt ut alle de klassiske tekstene hans, som for eksempel *Über Sinn und Bedeutung* og *Der Gedanke*, pluss litt småtterier som viktige brev og lignende. Blant annet har jeg inkludert et brev fra Russell hvor sistnevnte påpeker et paradoks i Freges tenkning – en påpekning som knuste Frege personlig.

Duenger Bøhn påpeker at han dessverre har måttet unnlate store deler av Freges siste bok, *Grundgesetze der Arithmetik*. Dette skyldes delvis dens mer eller mindre rent formale karakter og litt merkelige symbolbruk, og delvis det at verkets formale resultater er godt gjengitt og diskutert i sekundærlitteraturen.

Til gjengjeld har Duenger Bøhn inkludert hele *Grundlagen der Arithmetik*, et verk han fremhever som et av tidenes beste og mest overbevisende filosofiske verker.

– For eksempel der Frege argumenterer mot visse former for subjektivism hva angår sannhet og begrepsinnhold, noe han forsterker i *Der Gedanke*, står etter min mening fortsatt som et konkluderende bevis for falskheten av slik subjektivism. Disse argumentene er den dag i dag en modell hva angår det beste og klareste av filosofisk argumentasjon. Dette bør leses av alle til ettertanke!

Første gang på norsk

I norsk sammenheng er Frege lite utforsket, og faktisk er dette første gang Freges tekster utgis på norsk. Men bare gitt den store interessen for Wittgensteins arbeider i Norge i dag, er det veldig viktig å endelig få oversatt Frege til norsk, mener Duenger Bøhn.

//]]]]>]]>

Ludwig Wittgenstein kan forstås som en pådriver for Freges indirekte innflytelse. (Kilde: Wikimedia Commons)

Både Sverige og Danmark har sine oversettelser. Det at det har tatt såpass lang tid å få ham oversatt til norsk, tror Duenger Bøhn først og fremst at skyldes uvitenhet om faget i sin helhet i noen miljøer, samt en viss frykt for den mer stringente og analytiske delen av filosofien.

– Men det er også viktig å påpeke at mange norske filosofer som hovedsakelig jobber på engelsk faktisk har stor interesse for Freges tenkning. Det er bare det at de har lest ham i engelsk oversettelse.

– Mange som jobber på engelsk kan ha godt av å lese ham på norsk. De norske oversettelsene til Øystein Skar er etter min mening til tider bedre enn de klassiske oversettelsene på engelsk, sier han og fortsetter:

Håpet med utgivelsen er at interessen for Frege vil spre seg til filosofer som jobber på norsk også, samt alle begynnende studenter i filosofi. Frege bør være obligatorisk lesning for alle studenter som skal introduseres til moderne filosofi, mener Duenger Bøhn.

– Jeg vil påstå at det ikke er mulig å fullt ut forstå mye av dagens forskning uten kjennskap til Freges tenkning, sier han.

Gottlob Frege: utvalgte skrifter ventes utgitt i andre halvdel av 2012.